

(ÚNOR 2015)

OBSAH

- ▶ 1 Úvodník
- ▶ 2 Kontroverze kolem genetických modifikací
- ▶ 5 Palmový olej
- ▶ 8 Ochrana půdního fondu
- ▶ 9 Výňatky z kázání Jana Husa
- ▶ 10 Znaky kolapsu civilizace
- ▶ 12 Řízkárna
- ▶ 13 Agora o Parozu
- ▶ 14 Komunitní práce je vždy iniciativou zdola
- ▶ 17 AZ zařazena na mapu sociálních inovátorů
- ▶ 18 Ohlasy

Svoje připomínky, názory, komentáře, prosím posílejte na tuto e-mailovou adresu:

zpravodaj-az@seznam.cz

VÁŽENÉ ČTENÁŘKY, VÁŽENÍ ČTENÁŘI,

Jak už tak bývá zvykem, Zpravodaj AZ se opět věnuje velmi různorodým tématům. Nicméně několik článků by se dalo tematicky spojit jako souvislosti výroby potravin, jejich kvalita a etický rozměr spotřebitele, tedy každého z nás. V době postní téma vpravdě symbolické. Velmi potřebné je pěstování soucitného a uvědomělého spotřebitelství, případně i spotřebitelského bojkotu. Uvědomění si, že naše volby jsou jednou z cest změny. Bez dostatečných informací jsme ovšem bezradní, nutně potřebujeme vědět, znát, k čemuž může pomoci například legislativa podporující informování o původu potravin, výrobků a jejich složení.

Průmyslová živočišná výroba je nejnaléhavějším problémem naší doby – to tvrdí Philip Lymbery, ředitel organizace Compassion in World Farming a autor knihy „Farmageddon – skutečná cena levného masa.“ Je největším (a tolerovaným) případem týrání zvířat a souvisí i s plýtváním potravinami, poškozováním lidského zdraví a krajiny. Doporučujeme shlédnout jeho přednášku v Senátu ČR nebo knihu samotnou.

Průmyslová rostlinná výroba je ovšem také problém. Produkci palmového oleje, který je skoro všudypřítomnou součástí výrobků, doprovází bezprecedentní devastace unikátního životního prostředí Indonésie a Malajsie (a dalších zemí), deforestace, vraždy lidoopů a ničení životů místních obyvatel. Koalice proti palmovému oleji vás seznámí se základními fakty a poradí, jaké výrobky používat. Alternativa Zdola se připojila mezi členy této koalice.

Geneticky modifikované organismy (GMO) a plodiny u nás nejsou příliš diskutovaným tématem, i když ČR patří k málo evropským zemím, kde se pěstují geneticky modifikované plodiny. V USA je agrobiznis s GM plodinami mnohem větší, produkty obsahující GM nejsou označovány, což se snaží spotřebitelské iniciativy změnit. Příprava transatlantické dohody TTIP dává tématu novou naléhavost.

Přinášíme také zprávy ze zajímavých akcí Společnosti za trvale udržitelný rozvoj a Agory CE. Sledovali jsme dále osud Kliniky na Žižkově, boj proti nepoctivému provozovateli restaurace Řízkárna nebo úspěch dokumentu o Edwardu Snowdenovi.

Přeji pěkné čtení a prožití doby vnitřního probuzení, oživení naděje a touhy. ◀

Kateřina Vojtíšková

▶ Přednášku P. Lymberryho v Senátu ČR je možné zhlédnout zde: <https://vimeo.com/117511477>

▶ Stránky Koalice Stop palmovému oleji: <http://www.stoppalmovemuoleji.cz/>

KONTROVERZE KOLEM GENETICKÝCH MODIFIKACÍ V POTRAVINÁŘSTVÍ

Geneticky Modifikované Organismy (GMO) jsou organismy, v nichž byl genetický materiál (DNA) změněn takovým způsobem, který se přirozeně nevyskytuje. Diskuse kolem GMO je plná emocí, ale také vědeckých argumentů na obou stranách. Využití biotechnologií jako je genetické inženýrství v potravinářství a zemědělství přináší dilemata ekonomická (intelektuální vlastnictví – patenty, kontrola osiv, obchod s pesticidy/herbicidy), životního prostředí nebo medicínská (bezpečnost GM potravin). Jednou z největších a nejznámějších společností, která se zabývá biotechnologiemi, je Monsanto. Problematika biotechnologií nabývá na významu v kontextu dojednávání Transatlantického partnerství pro obchod a investice (TTIP) nebo konfliktu na Ukrajině.

OSTRAŽITÝ EVROPSKÝ PŘÍSTUP KE GM

Na evropském trhu je možné koupit GM produkty pouze rostlinného původu, nikoli potraviny či krmivo živočišného původu. Potraviny s obsahem GMO musí v EU nést označení „Vyrobeno z GMO“ (celkově 40 ze 47 evropských zemí), u produktů ze zvířat krmených GM krmivem to ale neplatí. EU autorizuje všechny GMO a způsoby jejich využití v evropském prostoru, nicméně podle EU by členské státy měly samy rozhodovat o pěstování GM plodin na svém území. Pozice bioprůmyslu a biotechnologií zastupuje v EU např. vlivná asociace EuropaBio (členy jsou Monsanto nebo Bayer). T. Stöckelová v rozhovoru pro 7. Generaci tvrdí, že česká debata o GMO se přizpůsobila evropské agendě již před vstupem do EU (první zákon z roku 2001). Kdyby ČR neusilovala o vstup do EU, zřejmě by obhájci GMO prosadili americký model založený na liberálním pojetí vůči GMO. ČR patří mezi několik

evropských zemí, které povolují pěstovat GM plodiny (vedle Slovenska, Rumunska, Španělska či Portugalska). V ČR se komerčně a v mantinelech pravidel EU pěstuje GM kukuřice a brambory – oseté plochy jsou relativně zanedbatelné a od roku 2011 klesají (1754 ha kukuřice MON810 v 2014, max. 8380 ha v roce 2008). Brněnská firma MONSANTO ČR (člen americké Monsanto Company) nabízí osiva GM zemědělských plodin (kukuřice, řepka olejka), dále produkty biotechnologie a přípravky na ochranu rostlin (např. známý Roundup). Téma genetických modifikací nijak silně nerezonuje ve veřejném prostoru a loňský pochod proti Monsanto v Praze a Brně proběhl za relativního nezájmu veřejnosti i médií.

Biotechnologie GM byly na druhou stranu předmětem vůbec první evropské občanské iniciativy uspořádané organizacemi Greenpeace a Avaaz. Ta požadovala moratorium na pěstování GMO v Evropě a Evropská komise se jí musela zabývat, když ji za 7 měsíců podpořilo více než milion občanů EU a minimum bylo překročeno ve 12 státech. Petice byla předána komisaři pro zdravotnictví J. Dallimu v prosinci 2010. Šest států EU včetně Německa, Rakouska či Francie na svém území zakazují používání a prodej GM produktů.

LIBERÁLNÍ AMERICKÝ PŘÍSTUP KE GM

Přístup USA je zcela odlišný, což se projevuje kvantitativně i kvalitativně. Více než 80 % produkce cukru, bavlny, sóji nebo kukuřice v USA bylo vloni z geneticky upravovaných odrůd. Na národní úrovni nebyla přijata žádná legislativa týkající se označování, zda výrobek obsahuje GM složky. Spotřebitel se tyto informace nedozví, což se snaží různé iniciativy změnit. Na podzim loňského roku se konala referenda zasazující se o povinnost označovat GM potraviny v Coloradu a Oregonu, obě neúspěšná (proti bylo 66 %, resp. 50,7 % voličů). Neúspěšné iniciativy proběhly dříve v Kalifornii (2012) a Washingtonu (2013). Naopak, voliči na Havajském ostrově Maui podpořili těsnou většinou moratorium na pěstování GM rostlin do doby, než se

potvrdí jejich bezpečnost. Proti výsledku se okamžitě na federální soud obrátily koncerny Monsanto a Dow Chemical. V květnu 2013

podobný návrh zákona schválil guvernér Vermontu, doposud se vede soud o jeho implementaci.

Neúspěch zastánců označování někdo interpretuje jako vítězství vědy nad propagandou a strachem, z jiného úhlu pohledu se ale může jevit jako potlačování práva na informace, výhra marketingu a velkých peněz. Korporace jako Monsanto, PepsiCo či Kraft totiž utratily desítky milionu dolarů na kampaň proti označování potravin – argumentují hrozbou

ztráty pracovních míst, zdražením potravin, možným značením produktů bez GM (např. certifikované organické potraviny) pro ty, kteří se chtějí GM vyhnout, tvrdí, že by mohli spotřebitelé usoudit, že GMO jsou nějak rizikové, když je třeba je označovat.

BIOTECHNOLOGIE BEZ HRANIC – PŘES INDII, ČÍNU AŽ PO UKRAJINU

Biotechnologie se šíří také v Asii – zejména v Číně. Široce medializované (např. aktivistka Vandana Shiva) bylo působení Monsanto v Indii, které umožnila po roce 1988 politika Světové banky směřující k deregulaci osivářského sektoru. V Indii byly zpočátku

**V INDII BYLY ZPOČÁTKU
GM PLODINY PŘIJÍMÁNY
S NADŠENÍM, OČEKÁVÁNÍ
ALE NEBYLA NAPLNĚNA**

GM plodiny přijímány s nadšením, očekávání ale nebyla naplněna. Výsledkem byly vyšší náklady na osivo (intelektuální vlastnictví-patenty), nižší výnosy (vyšší citlivost vůči škůdcům, suchu) nebo zvýšení spotřeby

pesticidů. Semena jako obnovitelný zdroj se stala ne-obnovitelnou, patentovanou komoditou. Monsanto začalo podvracet regulační procesy v Indii a používat veřejné zdroje k protlačení ne-obnovitelných hybridů GMO prostřednictvím public-private partnerships (PPP).

Objevily se zprávy, že Ukrajina by se mohla stát další zemí produkující GM plodiny. Pomoc Ukrajině ve formě úvěru od MMF (17 mld. dolarů) byla údajně podmíněna zvýšením využívání biotechnologií v zemědělství a firma Monsanto již založila na Ukrajině svou pobočku. Ukrajina podle Světové banky může hrát zásadní roli ve světové potravinové bezpečnosti, protože má obrovský zemědělský dosud nevytěžený potenciál. Příčinami jsou nízké příjmy zemědělců, neadekvátní politika s nízkým objemem soukromých investic a modernizace sektoru. EU se nyní podílí na vytvoření průhledného (liberalizovaného) trhu se zemědělskou (a vysoce kvalitní) půdou.

JSME PŘEJEDENI – TTIP JAKO TROJSKÝ KŮŇ!

Monsanto a podobné společnosti tvrdě lobují ve prospěch TTIP, které může otevřít dveře GM potravinám. Evropský komisař P. Hogan ujišťuje, že potraviny budou značené i po případném přijetí TTIP. Stejně společnosti jsou také za snahou oslabit celoevropský regulační rámec, aby mohly tlačit na jednotlivé státy a měnit jejich legislativu. 17. ledna v Berlíně pochodem „We're fed up“ demonstrovalo 50 tisíc lidí včetně farmářů na 90 traktorech svůj nesouhlas s TTIP a globalizací průmyslového zemědělství, zejména masové

živočišné produkce. Obávají se toho, že uzavření dohody předá další moc korporacím na obou stranách Atlantiku na úkor rodinných farmářů a místních ekonomik – opět na obou stranách Atlantiku. Kritizují samotný princip umožňující patentování genů živých organismů.

Udrží si Evropa svůj odlišný postoj vůči GM, pokud bude TTIP přijata? Má vůbec dnes Evropa nějaký společný postoj ke GM plodinám? Víme vůbec, jaký přístup zaujímá česká reprezentace ke GM, když ministr ŽP R. Brabec vítá volnou ruku členských států EU – a jaký veřejnost? Europoslanec tvrdí, že jsou dokonce čtyři hlavní přístupy ke GMO, která zastává angažovaná veřejnost, běžní spotřebitelé, vědci a politici. Lze souhlasit s tím, že česká média o GMO a TTIP velmi málo informují a lidé o těchto otázkách kriticky nepřemýšlí a nediskutují tolik, jak by si tato témata zasloužila. ◀

LITERATURA, ODKAZY:

- ▶Poc, Pavel. O GMO, (ne)bezpečnosti potravin a americké invazi. Dostupné z: <http://www.prawda.cz/lidem-chybi-informace-gmo/>
- ▶Registr EU geneticky modifikovaných potravin a krmiv: http://ec.europa.eu/food/dyna/gm_register/index_en.cfm
- ▶Slimáková, Margit. GM potraviny. 22. 7. 2012. <http://www.margit.cz/gm-potraviny/>
- ▶Stöckelová, Tereza. Evropa vyklízí pole, o GMO si budeme víc rozhodovat sami. 13. 10. 2010. Dostupné z: <http://ekolist.cz/cz/publistika/nazory-a-komentare/tereza-stckelova-evropa-vyklizi-pole-o-gmo-si-budeme-vic-rozhodovat-sami>

PALMOVÝ OLEJ – AGROBYZNYS OHROŽUJÍCÍ NEJEN BIODIVERZITU

Palma olejná je celkem nenápadná rostlina, jejíž olej z obyvatel EU činí spolupachatele tragédie. Pro informovaného sotva novinka, pro ty, kteří „žijí pod tlakem nutnosti“ nic dramatického. Jen další důsledek globalizace, která je téměř přírodním zákonem.

Uspokojování rostoucí poptávky po palmovém oleji má ničivé důsledky v podobě kritického odlesňování deštných pralesů v jihovýchodní Asii. Největšími producenty jsou Malajsie a Indonésie (ostrovy Borneo a Sumatra). Mimořádný rozsah a rychlost odlesňování představuje ob-

►Palma olejná

rovský mezinárodní problém. Míra odlesňování v Indonésii byla podle Guinnessovy knihy světových rekordů 1,8 mil ha/rok, což odpovídá ztrátě 2 % lesa každý rok (data Greenpeace, indonéská vláda tvrdí, že data jsou zastaralá a po roce 2000 deforestace poklesla na 1.08 mil ha/rok).

Palmový olej se přitom zdál být ekologickým, sociálním a environmentálním všelékem: udržitelná sklizeň, biopalivy – alternativa k fosilním palivům (snížení emisí skleníkových plynů), cesta z chudoby pro malé farmáře. Dopady jsou spíše opačné. Je s podivem, že donedávna jsme přes informační přetlak, nebyli dostatečně srozuměni

s vazbami mezi našimi každodenními volbami, politickými rozhodnutími (biopaliva) a globálními problémy. S tímto bilionovým průmyslem se dá přitom hnout také zdola, nekupovat výrobky obsahující palmový/palmo-jádrový olej.

PALMOVÝ BYZNYS A EKONOMICKÝ BOOM ZEMÍ JIHOVÝCHODNÍ ASIE

Výroba palmového oleje se stala pilířem indonéské a malajsijské ekonomiky. Tyto země od 90. let dynamicky ekonomicky rostou a rozvíjejí se díky produkci oleje. Po roku 2000 dramaticky rostla světová poptávka po rostlinném oleji. Výroba palmového oleje se zdvojnásobila (50 mil t za rok 2012, FAO 2013). Indonésie je světovým leaderem, dodává přes třetinu světové produkce certifikovaného palmového oleje (certifikovaný Kulatým stolem pro udržitelnost pěstování palmového oleje; RSPO). Indonésie je jednou ze zemí s největším podílem deštného pralesa, cca 60 % plochy.

Šestý největší ostrov světa Sumatra mezi lety 2000 a 2013 přišel o téměř 8 mil ha lesů – cca 17% celkového území ostrova, které činí 47,3 mil ha (dle Global Forest Watch). Malajsie vykazuje v současnosti nejvyšší míru odlesňování, když mezi lety 2000 a 2012 ztratila 14,4% svých lesů (dle Mongabay.com, 2013). Zatímco v roce 1984 bylo Malajsií celkem pouze 150 tis ha plantáží, k prosinci 2012 bylo osázeno již 5,1 mil ha celkové rozlohy 33 mil ha. Při současném tempu odlesňování může do roku 2022 zmizet až 98 % nížinných deštných pralesů na Borneu

EKOLOGICKÉ A SOCIÁLNÍ DOPADY PĚSTOVÁNÍ A ZPRACOVÁNÍ PALEM

Důvody proč nepoužívat palmový olej názorně ukazuje dokument Zeleňá poušť. „Palmový průmysl je tažen velkým, nadnárodním kapitálem

... likviduje také staletou strukturu tropického venkova“ (Neustupa 2005). Pěstování palmy na monokulturních plantážích po vykácení či (nezákonném) vypálení původního deštného pralesa, mangrovů vede k:

- ▶ uvolňování metanu a oxidu uhličitého do ovzduší (na 1 t palmového oleje připadá 10–30 tun CO₂) kvůli vysušování rašelinišť, mokřadů a bažin, zakládání požárů, odlesňování
- ▶ půdní eroze, degradace půdy,
- ▶ ilegální těžba dřeva,
- ▶ ztráta biodiverzity,
- ▶ zabíjení primátů (zvláště orangutanů) jako škůdců rostlin palmy olejné,
- ▶ korupce politiků a úředníků, nedostatečné vymáhání zákonů na ochranu lesů,
- ▶ znečišťování zdrojů vody (zdravotní důsledky mezi obyvatelstvem),
- ▶ zabírání půdy, ožebračování domorodých obyvatel ostrova, využívání dětské práce,
- ▶ zvyšování závislosti původních obyvatelů na penězích a konzumerismu (mizení životního prostoru, možností obživy).

Většina druhů živočichů žijící v lese není schopna na plantážích přežít, je nucena migrovat nebo uhynie. Orangutani žijící v lese v korunách stromů, pak živoří, hledají potravu na zemi, což z nich činí „škůdce“. Odhaduje se, že ročně je zabito 1500-5000 orangutanů. Některé společnosti podněcují zaměstnance k zabíjení orangutanů. Osiřelá mláďata zemřou nebo skončí v rukách překupníků. Vzhledem k velmi pomalému rozmnožování je orangutan nanejvýš ohroženým druhem.

EU A PALMOVÝ OLEJ

Masová produkce tohoto oleje vychází ze stoupající poptávky po této surovině. Palmový olej je nejlevnější a používá se všude možné. Země EU patří celosvětově s 12-15 % podílem ke klíčovým zákazníkům firem obchodujících s palmovým olejem. V roce 2012 bylo v zemích EU využito přibližně 1,9 mil t na výrobu biopaliv, 0,6 mil t na výrobu elektřiny a tepla, 3,9 mil t bylo využito mimo energetiku, zejména v produkci potravin a výrobcích osobní péče (kosmetika, detergenty) nebo olejo-chemickém průmyslu (barvy, lubrikanty).

Drtivá většina z nás jej nakupuje v potravinářských výrobcích (sušenky, chipsy, zmrzliny, čokolády..), kosmetice (kondicionéry na vlasy, šampóny, pěny na holení, prací prášky, ...), biopalivech nebo krmivech pro zvířata. Více viz <http://stoppalmovemuoleji.cz/vyrobky.php>. EU vydala již v roce 2011 nařízení o povinném označování typu použitého rostlinného oleje ve výrobcích, ale teprve od prosince 2014 evropská legislativa přikazuje uvádět na etiketě typ oleje.

AKTIVISMUS A MOC SPOTŘEBITELŮ

Palmový olej ukazuje důležitou roli občanských iniciativ, ochranářských společností a nezávislého vědeckého výzkumu při ochraně hodnot tohoto světa (dokumentární filmy, články, osvěta, marketing). Do centra se dostala etika spotřebitelů a jejich volba. Kampaně Gree-

AZ PROTI PALMOVÉMU OLEJI

Alternativa Zdola se stala členem Koalice proti palmovému oleji (<http://www.stoppalmovemuoleji.cz/clenove.php>).

Jednou z příčin devastace deštných pralesů je pěstování palmy olejné. Plantáže pro její pěstování vznikají vykácením a vypálením původního porostu deštných pralesů. Následky? Ztráta biodiverzity, porušování územních a lidských práv, navýšení emisí skleníkových plynů a znečištění. Řekněte společně s námi NE palmovému oleji v ČR. ◀

npeace proti necitlivé politice Procter & Gamble (zvláště proti šamponu Head & Shoulders) využily obrazy mláděte orangutana nebo tygra. V boji proti změně klimatu měla přispět také iniciativa Spojených národů Program REDD (<http://www.un-redd.org/>), která fungovala v Indonésii mezi 2009 – 2012 na bázi finančních kompenzací za snížení míry odlesňování a uchování uhlíku v lesích. Program se zaměřil na hledání ekonomické rovnováhy ve prospěch udržitelného managementu lesních porostů, zemí, komunit a uživatelů lesa, při omezování emisí skleníkových plynů.

Český zoolog a ochranář Stanislav Lhota v Balikpapanském zálivu (Borneo) zblízka sledoval rozvoj byznysu s palmovým olejem. Zkušenost jej přivedla k osvětě na místě i u nás, práci s domorodými obyvateli (Přátelé Balikpapanského zálivu), vyjednávání s palmařskými společnostmi (zejména Wilmar největší palmo-olejná korporace na světě, dodavatel Unileveru, provozuje přes 160 výrobních továren, zaměstnává 60 tisíc lidí ve více než 20 zemích), politiky, náčelníky a komunitami. Snaží se podporovat ekoturismus, pravidelné terénní monitoringy a monitoring médií.

„Nejlepší, co tedy můžeme pro indonéskou přírodu udělat, je pořádně si číst etikety a výrobky s obsahem palmového oleje zkrátka nekupovat.“ Říká Stanislav Lhota, M.Sc., Ph.D. ◀

► Stanislav Lhota

Kateřina Vojtíšková

DALŠÍ INFORMACE:

Dokumenty:

► Zelená poušť – Orangutani, nebo palmový olej? 2012, režie: Michal Gálik. Ke shlédnutí na: http://www.youtube.com/watch?v=god-62gLOx_4

Gone with the Tide. 2011, režie: Lutfi Pratomo. Ke shlédnutí na: <http://vimeo.com/47005050>

Elektronické zdroje, odkazy:

► Dohnal, Radomír. Za masivním nelegálním odlesňování tropických pralesů stojí poptávka bohatých zemí. 25. 9. 2014. <http://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/za-masivnim-nelegalni-odlesnovani-tropicky-pralesu-stoji-poptavka-bohatych-zemi>
<http://news.mongabay.com>

► Lhota, Stanislav. Problematika palmy olejné a dopady jejího pěstování a používání http://www.zooplzen.cz/ochrana-prirody/kampane-eaza/ochrana-jv-asie-2011-2013/chap_22410/kampan-pro-jihovychodni-asii-eaza-iucn-ssc-2011-2013.aspx

► Neustupa, Jiří. Palmový olej není ekologickou alternativou fosilním palivům, 19.7.2005, Ekolist. Dostupné na: <http://ekolist.cz/cz/publicistika/nazory-a-komentare/palmovy-olej-neni-ekologickou-alternativou-fosilnim-palivums>

NOVÁ LEGISLATIVA: OCHRANA PŮDNÍHO FONDU

Ze zákona o ochraně půdy, 334/1992 Sb., §1: „Zemědělský půdní fond je základním přírodním bohatstvím naší země, nenahraditelným výrobním prostředkem umožňujícím zemědělskou výrobu a je jednou z hlavních složek životního prostředí.“

10. 2. 2015 při jednání Poslanecké sněmovny neprošel likvidační senátní úpravy návrhu k novele zákona o půdě. PS PČR se přiklonila k původní ministerské verzi, i ta však podle ekologů zase o něco zhorší ochranu půdy před zástavbou. V ČR republice se ročně z půdního fondu z důvodu výstavby vyjme podle Zemědělského svazu zhruba 7,5 ha denně (ještě nedávno šlo o dvojnásobek: mezi 2000–2006 zmizelo průměrně 4,5 tis ha ročně, tj. 14,5 ha denně).

Pro senátní verzi hlasovalo pouze 47 poslanců – 10 ze 14 lidovců, 11 z 16 z ODS, 24 z

50 z ČSSD, 1 ze 47 z ANO a 1 z 33 z KSČM (85. hlasování). Tato verze vycházela vstříc návrhům krajů a Svazu měst a obcí (kraje a obce by byly osvobozeny od poplatků za vynětí zemědělské půdy z fondu) a podle ministra životního prostředí R. Brabce vůbec nechránila půdní fond a popírala smysl zákona a původní záměr, tedy ochránit zemědělskou půdu a motivovat investory, aby využívali opuštěné areály (brownfields) a zastavovali půdu méně kvalitní.

► Stenozáznam jednání PS PČR: <http://www.psp.cz/eknih/2013ps/stenprot/025schuz/s025155.htm>

► <http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?T=339&O=7>

► Stanovisko Zemědělského svazu ke změnám v novele zákona o ochraně zemědělského půdního fondu na půdě senátu: <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6684002>

► Zákon o ochraně půdy: většina poslanců podpořila menší zlo: <http://denikreferendum.cz/clanek/19746-zakon-o-ochrane-pudy-vetsina-poslancu-podporila-mensi-zlo>

AZ GRATULUJE: AND THE OSCAR GOES TO... CITIZENFOUR

Letošní soutěž o zlatou sošku Oskara v kategorii dokumentárních filmů získal film režisérky Laury Poitras s názvem Citizenfour. Dokument zachycuje klíčovou výpověď Edwarda Snowdena z honkongského hotelu v červnu 2013. Jak je známo, tento mladík a bývalý analytik Americké bezpečnostní agentury (NSA) odhalil protizákonné praktiky NSA týkající se špehování soukromé komunikace stovek milionů lidí a to, že každé mobilní zařízení je potenciální štěnice. George Orwell se s Velkým bratrem spletl jen o pár desítek let. Jak spolu souvisí svoboda a soukromí, a co se stane s demokracií, pokud národní vlády převzou dohled nad veškerými našimi daty? Mediální bouře, kterou výpověď vyvolala a reakce USA, která vyústila v ruský exil dávají

► Edward Snowden

příběhu tohoto whistleblowera punc naprosté jedinečnosti. Filmařka L. Poitras si vysloužila ostruhy již za své předchozí filmy – Má země (My Country, My Country, 2006) a Přísaha (The Oath, 2008), ve kterých se věnuje podobně exponovaným problémům dneška – životu běžných Iráčanů během americké okupace či příběh dvou Jemenců, švagrů, kteří pracovali pro U. bin Ládina.

Film je nyní k vidění v rámci festivalu Jeden svět. ◀

Více informací na: <http://www.theguardian.com/film/2014/oct/19/citizen-four-review-edward-snowden-nsa-engrossing>

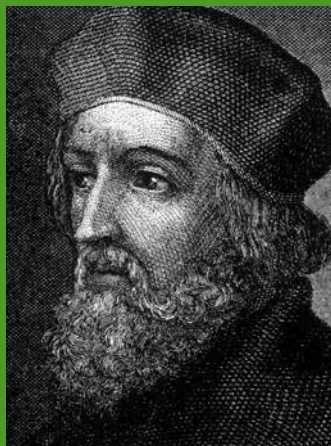

POSLANECKÁ SNĚMOVNA
PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY

DRUHÉ POKRAČOVÁNÍ VÝŇATKŮ Z KÁZÁNÍ M. JANA HUSA

MARIE L. NEUDORFLOVÁ, PH.D.

Marie L. Neudorfová: Druhé pokračování výňatků z kázání Mistra Jana Husa ze spisu Jan Hus, Česká nedělní postila. Vyložení svatých čtení nedělních. (K vydání připravil Jiří Daňhelka. Praha: Akademia 1992.)

Mistr Jan Hus ve svých kázáních uznával mravní a rozumový pozitivní potenciál prostých lidí, kteří v přehojném počtu chodili na jeho kázání do Betlémské kaple a později na různá místa na českém venkově, když byl Hus nucen Prahu opustit v důsledku papežské klatby. Hus ve svých kázáních působil morálně na lidi, posiloval jejich duši a intelekt (schopnost myslet, stát v poznané pravdě). Lid ho za to miloval. Hus bral život lidí vážně na rozdíl od církevní hierarchie, která lid znemravňovala a využívala. Spjoval své osvětlovací úsilí s kritikou těch, kteří byli vzdělanější, mocnější, ale neplnili své křesťanské povinnosti vůči lidu, naopak zaplétali lid do nedůstojného života.

3) Z Evangelia sv. Matouše, kap. 13. (Postila str. 112-115).

Citát z Bible:

„Běda vám, mistři a zákoníci a pokrytci, kteří zavíráte království nebeské před lidmi.“

Z výkladu Husa: Vy nevejdete do království nebeského a těm, kteří mohou vejít, těm bráníte. Sv. Jan Zlatoústý dodal, že brány nebeského království jsou rozumové a mistři, zákoníci a pokrytci tyto brány před lidmi zavírají, aby Písmu nerozuměli, tak jako oni mu nerozumí, jaký život mají vést, což je smrtelný hřích. Totéž činí doktoři, mistři, kněží, zákoníci a pokrytci, ač mají klíče od království božího.

Citát z Bible:

Kristus podle sv. Lukáše, 11. kap.: „Běda vám, Kteří jste vzali klíče od znalostí, učení.....“

Z výkladu Husa: Nynější prelátové už nejsou schopni rozeznat dobré od zlého Hus upozorňuje na papeže Jana XXII, který dává spálit dobré i zlé knihy psané Janem Viclefem, neboť v nich Vicklef píše o svatokupectví, o pýše, o smilství a o lakomství,... kritizuje světskou moc papeže a že by špatní kněží neměli dostávat desátky. Hus poté kritizuje Štěpána Páleče a Stanislava ze Znojma, aby potomci rozuměli situaci.

Ve stejném duchu odkazuje také na Evangelium sv. Lukáše, kapitolu 18 a 16. (Postila s. 135-136). „Nešťastným zbožím, které Kristus nazývá mamonářské zlo, zkazilo se, zjedovatělo a otrávil téměř všechno křesťanstvo na duši; odtud sváry mezi papeži, mezi biskupy a mezi jinými kněžími. Psi o kost se hryžou, vezmi kost a přestanou.“ Odtud také svatokupectví a kněžská a světská pýcha. ... Všichni kněží by měli mít způsob života jako Kristus. Člověk je slepý a bludný, když nemá duchovního života. Hus spojoval duchovní život hlavně s mravností, zodpovědností, se schopností poctivě myslet a respektovat pravdu poznanou. V tomto ohledu muselo být úsilí církve a lidí trvalé. ◀

22. 2. 2015.

ZNAKY KOLAPSU CIVILIZACE: NEKVALITNÍ ELITY A DOBÝVÁNÍ RENTY

Ekonomické a politické parametry ukazují, že západní civilizace se ocitla v krizi a čeká nás rozhodnutí, jakou cestou se dá do budoucnosti – vyostřením rozdílů, totalitou a fašizací nebo humanistickou mírovou spoluprací? Analýzu stavu a variant vývoje obsahuje nová kniha ekonomky Ilony Švihlíkové „Přelom – od velké recese k velké transformaci“, kterou představila 25. února v Praze na přednášce a besedě Masarykovy demokratické akademie.

Na úvod seznámila přes 130 přítomných s několika grafy východiskové ekonomické situace. Na nich doložila, že počátky současné krize leží v 70. letech, kdy se od sebe oddělily křivky mezd (od té doby stagnuje) a produktivity práce (stále roste), začaly klesat sazby korporátních daní, začala neúměrně růst financionalizace ekonomiky (objem derivátů několiknásobně převyšil hodnotu celosvětového HDP) apod. Upozornila na moc korporací, které už nejen oslabují sociální stát, ale začaly státům diktovat, tj. soukromé zájmy potlačují demokratická rozhodnutí: „Demokracie překáží ekonomickým pravidlům,“ prohlásila s poukazem na připravovanou smlouvu TTIP a „nadpravidla“ týkající se arbitráží mezi firmami a státy.

V nadcházející zhruba desítky let čeká rozhodnutí, kterou cestou se společnost vydá, a připomněla teorii Kondratěvových vln. Od 5. vlny očekává pracovně úsporné technologie,

jejich decentralizaci (díky 3D tisku) atd. a záleží, jaký politický režim se jich zmocní, zda to bude moc korporací, či demokratický stát. Není to totiž věc technologií, nýbrž politiky, čemu budou sloužit, podtrhla.

V prvním případě, který naznačují případy smluv a institucí jako ACTA, TTIP, TPP, NSA by byl zcela uvolněn prostor korporacím, ty by zabrzdlily sdílení technologií, značná část pracovních sil by byla odsunuta jako zbytečných, vládli by strach a probíhaly války. Za příznačný znak degenerace společnosti označila snahu firem o dobývání renty privatizací funkcí státu (důchodový systém apod.), znak kolapsu též vidí v tom, že si společnost vybírá nekvalitní elity a to jak intelektuálně, tak morálně, že je systém nastaven tak, že vyzdvihuje sociopaty.

Druhá cesta, dle ní, stojí na demokratizaci a humanizaci ekonomiky, žádá si proto redefinici práce – přiznání hodnoty sociální práci, nadřazení daní nad ziskem a rentou, rozvoj participace a lokalizace ekonomiky. Předpokládá, že soukromé banky přijdou o moc emitovat peníze, které také ale změny svoji podobu. Problémem uskutečnění této cesty je ale nutnost společné akce (levice), varovala Ilona Švihlíková, jež v té souvislosti podotkla, že je třeba si nepředstavovat tuto alternativu jako čistou utopii, nýbrž jako dosažitelnou realitu, reálnější než než první variantu.

Konstatovala krizi identity Evropy, neschopnost sociální demokracie, resp. nechuť jejich

► Dva možné směry budoucího vývoje naznačoval závěr prezentace nové knihy: vlevo strany bránící nepriviligované Syriza a die Linke a hrdina a symbol boje proti intrikám mocných k ovládnutí občanů Edward Snowden, vpravo válečný štváče John Mc Cain, zaslepený škrtací ministr Wolfgang Schäuble a Tea party jako organizace skalních neoliberálů

představitelů nastolit jinou než neoliberální agendu, natož měnit systém.

V diskusi uvedla, že práce není totéž co zaměstnání. Vyslovila se nejen pro zkrácení pracovní doby, ale rovněž pro uznání – a rozvoj – prací v sociální sféře (čemuž nahrává demografický vývoj). Ohledně základního příjmu se vyjádřila rezervovaně – podporuje nárok každého na důstojný život, avšak v tomto případě se obává morálních rizik.

Dotkla se i role Číny, která sice dosáhla obrovské hospodářské síly, takže „ovládá práci, leč USA ovládají kapitál – a v kapitalismu vítězí kapitál“. ČLR proto jednou bude muset tento problém řešit, pokud se bude chtít stát světovou jedničkou. Jak též poznamenala, obdobně musí státy BRICS, pokud se chtějí vymanit z vlivů dosavadních ekonomických mocností, najít odvahu a politickou invenci a rozvinout své kontrastruktury, bez nichž jsou odsouzeny „hrát na cizím hřišti“. Sdělila též, že návrat reálných výrob z Číny do USA sice může snížit závislost USA na dovozu, avšak pracovní místa neobnovuje – jde totiž o vysoce automatizované výroby.

Odmítla hospodářskou politiku SRN s výrazně nevyrovnanou zahraničněobchodní bilancí,

neboť ji nemohou dělat všichni, protože je to hra s nulovým součtem a jiní tudíž musejí trpět. Ministra financí SRN Wolfganga Schäubleho v té souvislosti nařkla z neznalosti makroekonomie. Připomněla osud Řecka a nutnost oddechu, promyšlení investic a nové legislativy k nastartování jeho ekonomiky, zamezení úniků zisků a nastoupení cesty hospodářské konsolidace. Pokračování dosavadní politiky, kdy subjekty stále spoléhají na úvěry, povede k další krizi, kterou státy již neustojí a dojde k redefinici peněz, míní Ilona Švihlíková.

Disproporci mezi globální svobodou pohybu kapitálu a omezeným pohybem pracovní síly dle ní nevyrovná neomezený pohyb lidí – není důvod, aby se lidé podřizovali kapitálu a přelézali se po světě za ním. Navíc upozornila na další mýtus – o trhu –, neboť silné firmy se trhu vyhýbají a jeho pravidla obcházejí.

Neschopnost levice porozumět současným hospodářským problémům a formulovat východiska, cesty a cíle přičítá ekonomka neexistenci politické ekonomie, která by zkoumala a odhalovala sociální následky hospodářské politiky, poněvadž každé ekonomické rozhodnutí má své sociální dopady a odráží zájmy konkrétních sociálních skupin. Jak dodala, zatím kapitál uniká před svými následky.

Za základní úlohy dneška označila boj za mír, proti válkám a válečným štváčům, dále rozvoj participace, sdílené ekonomiky, místních ekonomických cyklů, výměnných sítí a družstev. ◀ (kru)

► Ilona Švihlíková

POŠKOZENÝCH Z ŘÍZKÁRNY JE PŘINEJMENŠÍM 30

Bývalých zaměstnanců restaurace Řízkárna v Praze 5, kteří se přihlásili, že jim provozovatel nezaplatil nějakou část práce, kterou v podniku odvedli, je přinejmenším 30. Oznamovali to pořadatelé protestního pochodu, který v neděli 15. února prošel od Anděla ke zmíněné restauraci.

Zatímco loni v létě, kdy se začala protestní skupina proti poměrům v Řízkárně formovat, byli známi jen tři poškození a na podzim počet nepřesáhl desítku, po protestech před Vánoci a v lednu, se ozvali další lidé, kteří pracovali v Řízkárně třeba již před více lety, s tím, že jim Vladimír Krulec též nevyplatil vše, na co měli nárok, a část jim dluží.

Pochodu, který pořádala pražská a mostecká solidární síť Solis a MSS, se zúčastnilo přes půl stovky lidí, jak členové uvedených sítí, tak třeba anarchisté, členové ProAltu, AZ a dalších sdružení a iniciativ. Na shromáždění na Andělu a po cestě rozdávali lidem letáky a poskytovali jim informace o případu Řízkárny. Jak o tom, že se bývalí zaměstnanci domáhají na provozovateli části nevyplacených mezd, tak o pracovních poměrech ve firmě, kde si zaměstnanci stěžují na šikanu. Po cestě pak skandovali kupř. „Restaurace Řízkárna – to je pěkná levárna“, „Kdo za práci neplatí, brzy na to doplatí“, „Nejsme stroje, ani lidské zdroje!“, „Naší zbrani je solidarita“.

Na protestující před restaurací čekala záplava letáků s textem Vladimíra Krulce „Vzkaz anarchistic-kým marxistům a Kropotkinovým dětem“. Autor v něm adresátům připomíná, aby se chovali ke státu jako k rodině a řádně vychovávali další generace. Obrátil se proto na ně s výzvou „Styďte se za Vaše chování, zapalování aut a okupování majetku, který Vám nepatří“. Chování protestujících je totiž „výsměchem pro občany, kteří jsou spořádání, poctivě pracují a vedou slušný život“. Proto prý protestujícím „Moc rozhodování nepatří!!!“ Bývalým zaměstnancům, které považuje za zmanipulované svými oponenty a kteří v Řízkárně již „nechtějí“ nebo již nemají možnost pracovat“ popřál Krulec štěstí a klid v duši. Jednoho z nich nazval za dlouholetého „nepracujícího odborníka na popelnice a politického vyděrače“. V závěru upozorňuje, že se bude protestům bránit za užití práva a státních institucí. O tom, jaká je pravda o prohlášeních bývalých zaměstnanců, že jim něco dluží, či jaké je jeho vysvětlení těchto jejich tvrzení, neuvádí Krulec ani slovo. Policie, jejíž zásah v letáku avízoval, dorazila k Řízkárně až ve chvíli, kdy protestující již byli na cestě domů.

Obě solidární sítě zvažují další postup. Některé z přítomných totiž udivilo, nakolik vlastně Krulec trpí dlouhodobou negativní kampaní o Řízkárně, jak se to promítlo do počtu hostů, a kladou si otázky, proč má Krulec jako místo bydliště uveden úřad MČ Prahy 5 a zdali je pravda, že a z čeho tudíž obstaral dceři vlastní bydlení. ◀
(kru)

AGORA O PAROZU

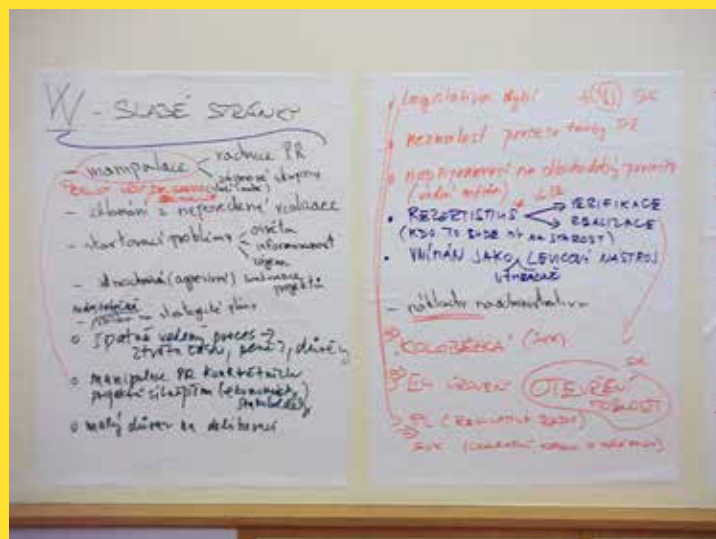
Smysl, principy, vlastnosti, slabé a silné stránky a možnosti participativního rozpočtu, zkušenosti s ním ze Slovenska a Polska – to bylo mezi tématy dvoudenní mezinárodní konference Dobrá radnice 2015, kterou 16. a 17. února pořádala na pražském magistrátu nezisková organizace Agora.

Úterý bylo v přednáškách a workshopech věnováno participaci, transparentnosti, komunikaci, participativnímu a rozklikávacímu rozpočtu, komunitně vedenému místnímu rozvoji, interaktivní mapě, občanskému vzdělávání, středa participaci, parozu, vzdělávání dospělých a diskusi na téma občan a radnice.

Druhý den se přednášek, workshopu a diskusi o parozu zúčastnily asi dvě desítky lidí, jak úředníků obecních a městských úřadů, tak občanských aktivistů z Prahy a dalších krajů Čech.

Anna Žabská seznámila přítomné s uplatňováním parozu v Polsku, konkrétně ve Walbrzychu (wpb.um.walbrzych.pl). Tam je občanům k dispozici 5 mil. zlotých (cca 33 mil. Kč), které občané počátkem září hlasováním rozdělují mezi přibližně půldruhou desítku projektů místních, ale i přesahujících lokální rozměr.

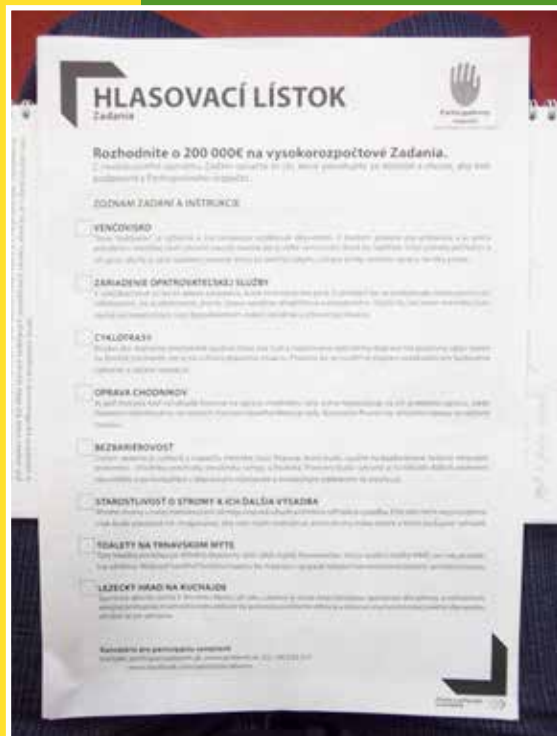
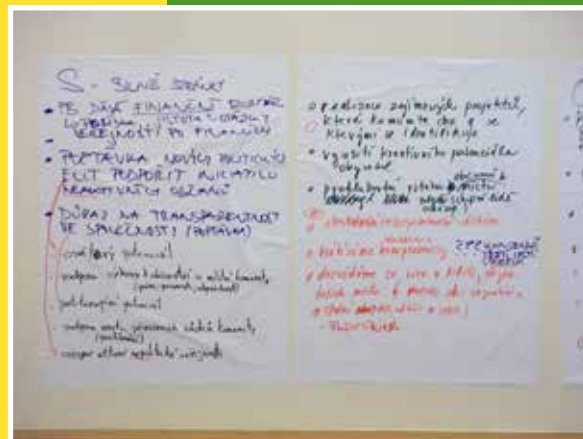
Peter Nedorochčík (Utópia Bratislava) přiblížil zkušenosti ze Slovenska, kde právě Utópia pomohla rozběhnout první slovenský paroz v Bratislavě a kde se pak v MČ Nové Mesto krom ročních projektů podařilo zavést i víceleté, strategické úlohy, tzv. zadání. V metropoli po pilotním ročníku v r. 2011 (15 000 eur, navrženo 7 projektů, pracovalo 5 komunit) následovaly dva ročníky v l. 2012 a 2013 (30 000 eur, 8 projektů, 4 komunity; resp. 46 000 eur, 14 projektů, 5 komunit), ale pak vedení města program skončilo. Myšlenku si už však osvojili v Ružomberku (2013: 5000 eur, 3 komunity; 2014: 4500 eur, jedna komunita; 2015 příslib pokračování), bratislavské městské části Nové Mesto (2014: 25 000 eur, 16 projektů; 2015: 40 000 eur, o něž se uchází 18 projektů, a 200 000 eur, pro něž se bude vybírat z 8 zadání), v Banské Bystrici (2014: 20 000 eur, 31 projektů, 4 komunity) a na bratislavských vysokoškolských internátech v Mlynské dolině (2014: 7 projektů, z nichž 4 byly podpořeny, jedna komunita). Nedorochčík zdůraznil roli deliberace – delšího, několikanásobného jednání o předložených návrzích, kdy se myšlenka ve spolupráci různých lidí, subjektů a zájmových skupin podle předem daných kritérií upravuje, třídí a získává se pro ni širší podpora. Deliberace nakonec může, či měla by vést k všeobecnému souhlasu a podpoře, k upřednostnění spolupráce, takže není třeba hlasovat o konkurenčních návrzích, protože deliberací vznikne shoda na prioritách a pořadí jejich plnění. Současně upozornil na vhodnost rozšířit participativní rozpočet obsahující jednorá-

zové akce financované z jednoho rozpočtu o víceleté projekty, strategie a vize („zadání“ pro městský úřad), aby jednotlivé projekty na sebe navazovaly, nešly proti sobě a aby lidé mohli rozhodovat i o větších akcích. Tím se dosáhne, že veřejné prostředky jsou optimálněji využity bez ztrát včetně větších zakázek. Zklamání vyjádřil nad nevyužitým potenciálem seniorských komunit, které se bojí a nejsou s to se aktivněji brát za svoje potřeby a zájmy. Ddobré zkušenosti naopak byly zaznamenány se školskými samosprávami. Účast veřejnosti na tvorbě a kontrole lokální politiky prý přináší i až trojnásobně lacinější pořízení některých investic, akcí a služeb.

Účastníci konference pak formulovali silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby parozu (zčásti se vlastnosti a možnosti překrývaly). Jako silné stránky uvedli: paroz dává finanční rozměr zájmům a potřebám občanů; sama realizace projektů, které komunita chce a identifikuje se s nimi; využití kreativního potenciálu obyvatel; osvětový potenciál; podpora výchovy k občanství (práva, povinnosti a zodpovědnost) a k vazbě s komunitou; zapojení aktivní nestranické veřejnosti; důraz na transparentnost a protikorupční potenciál; poptávka nových politických elit podpořit iniciativy občanů; podpora formování přirozených vůdců; prohloubení vztahu obyvatel k místu; otevření celospolečenské diskuse; nalézání kompromisů a konsenzů; rozšíření informovanosti a znalostí o místě, obyvatelích a aktivních organizacích. Příležitostmi jsou: „bazén“ nápadů od různorodé veřejnosti; sdílení dobrých příkladů; změna společenského klimatu; společenská změna vedoucí k jiným představám o veřejné politice; lepší zacílení prostředků města pro potřeby veřejnosti; vzdělávání veřejnosti o fungování veřejné správy a o rozpočtu; ekonomická krize jako výzva pro (z pohledu občanů) potřebnější a efektivnější investice; překonání rezervovaného postoje ke kolektivu, komunitě a spolupráci; využití zdrojů EU; přivedení lidí ke strategickému, víceletému plánování.

Jako slabiny zaznamenali: startovací potíže (neinformovanost, nedostatečná osvěta a malý zájem občanů); manipulace ze strany radnice a zájmových skupin; zklamání z (včas) nerealizovaného projektu; nepřipravenost úřadu, že jde o dlouhodobý proces; neznalost procesu tvorby parozu; nedostatečná vazba jednoletých projektů na strategické a dlouhodobé potřeby a zájmy; špatně vedený proces odrazující občany mrháním energií, času a peněz; malý důraz na deliberaci; chybí legislativa (definující zásady a dávající rámec, aby zajistila smysl parozu, ale nespázala před místními zvláštnostmi a potřebami); rezortismus úředníků a to, že je paroz vnímán jako levicový projekt. Hrozby účastníci viděli v ekonomické krizi a nízkém rozpočtu obce (jak ale později v diskusi zaznělo, v Porto Alegre paroz začal právě za rozpočtové krize); špatném nastavení pravidel; v neochotě politické reprezentace; ve zbyrokratizování procesu; v tříštění priorit veřejnost; v pasivitě veřejnosti; v diskreditaci myšlenky špatnou aplikací a následnou negativní medializací a v možném odvádění pozornosti od důležitějších problémů rozpočtu a dané obce. ◀ (kru)

KOMUNITNÍ PRÁCE JE VŽDY INICIATIVOU ZDOLA

Společnost pro udržitelný život uspořádala 3. února příjemný seminář pro seznámení s konkrétními komunitami působícími u nás:

Kateřina Jechová z o. s. Zelené zahrady mluvila o jejich zelené zahradě v Praze 2 Na Smetance, ukázala mnoho fotografií dokumentujících nejen stav zahrady od zanedbané plochy na začátku po řady osazených truhlíků 1 m × 1,5 m s dětským koutkem, místem pro sporty i pro posezení. Pomohli jim dobrovolníci z firem. Přispělo i město podporou 25 000 Kč při rozjezdu, dobrovolně i zkušený zahradník – také sazenicemi. V létě zahradu navštěvují nejen občané z okolí, ale i děti z mateřských škol, ale hrála se tam divadla, mezi nimi i bezdomovecké, je tam místo pro sport, zábavu a řadu dalších sousedských akcí. Už se zase těší na otevření nové sezóny na konci zimy. V Praze je dnes takových zahrad kolem dvaceti, hesla „Zasad si zeleninu – zasad si dobrý sousedské vztah!“ a „Zažít město jinak“ se daří naplňovat. I když se setkávají s problémy majetkovými (možnost provozovat zahradu může skončit, dohoda je dočasná), finančními a občas jsou obvyklé dohady mezi návštěvníky – jedni chtějí klid a děti křičí a běhají), zatím se je daří celkem snadno držením služeb překonat a s vandalismem se naštěstí skoro nesetkávají. Poučný byl i krátký výlet do dějin komunitních zahrad.

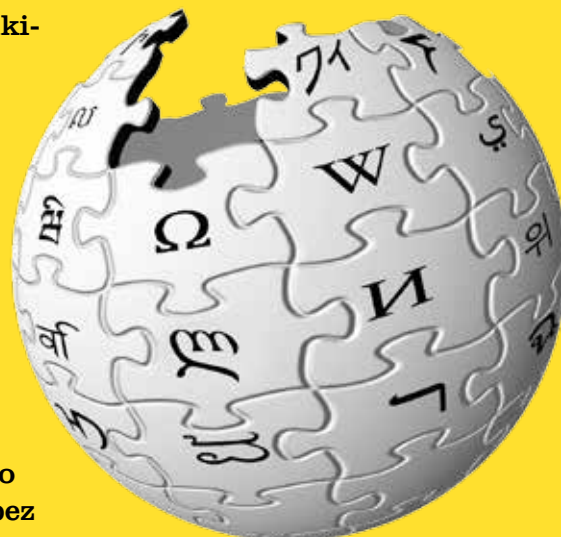
Monika Horáková je z party, která také v Praze 2 provozuje zahradnictví gerilové. Pro jeho zastánce je zahradou celé město, celá země s přesvědčením, že si je můžeme upravovat k svému obrazu. Zasadují květiny, stromky a keře na ladem ležící nebo zanedbanou půdu, kterou je ovšem třeba nejdříve uklidit a rekultivovat, o rostliny, i když nenáročné, se starat. Jde o malé i velké plochy. Poučení brali i z celosvětově známé knihy o gerilovém zahradnictví. Na rozdíl od zahraničí, kde se takové gerile doporučuje být aktivní spíš v noci, ale provozují svou činnost ve dne, nesetkali se se zápornými reakcemi. Naopak, občas sklídí i pochvalu kolemjdoucích i na těch nejrušnějších pražských ulicích. Tyto činnosti milovníků hezkého přírodního prostředí jsou založeny na přesvědčení, že se veřejnost připojí. Ta ale moc nereaguje – nevědomě i vědomě vysazené plochy i plošky ničí, hlavně auty a psy. Skoro žádná rostlina se nedočká své nejkrásnější dospělosti. Přesto nekončící proces přináší vždy aspoň dočasné uspokojení – zase kousek města vypadá pěkně!

Arnošt Novák je jedním z organizátorů ze sdělovacích prostředků známého komunitního centra Klinika v Praze na Žižkově. Vysvětlil rozdíly mezi komunitními a sociálními centry. Dokumentoval řadu nejznámějších případů ze zahraničí – ze Španělska, Dánska, Itálie. Jejich centrum není zřizováno žádnou institucí, jde o iniciativu zdola, také i projev protestu proti způsobu, jakým se vlastníci starají o majetek, který v podstatě opustí. To je případ Kliniky. Několik let opuštěný ob-

jekt uklidili, zahájili bezkonfliktní nekomerční, neziskové, svépomocné akce – koncerty, přednášky, diskuse, dětský den, jídlo, návštěvy. To trvalo 10 dnů. Pak majitel – stát objekt nechal vyklidit, zatlouct okna a hlídá ho najatá bezpečnostní agentura, což vše jistě není zadarmo. Nevzdávají se a snaží se vlastníka přimět, aby objekt pro komunitní centrum poskytl aspoň na vymezený čas. Proč nejednali s úřady dřív? Je zkušenost z Brna, kde podobná parta už před 1 ½ rokem předložila „projekt,“ který leží bez kladné reakce. Každé město potřebuje svou Kliniku, probudit lidi k podobným aktivitám zdola. Odezva už je z Ost-ravy.

Vojtěch Dostál patří k rozsáhlé komunitě

vytvářející Wikipedii, u nás k o. s. Wiki-media. Ve světě se na její tvorbě průběžně podílí kolem 2 miliónů lidí. U nás jde v současné době asi o 600 lidí, kteří přispívají aspoň pěti editacemi za měsíc a mnoho dalších s menší intenzitou. Asi 30 správců má technické pravomoci. Také on seznámil s dějinami, s předchůdci i se samotným rozvojem Wikipedie. Založena v roce 2001 má dnes kolem 18 miliónů stále se vyvíjejících článků v 280 jazycích. Bez placení pro uživatele i tvůrce. Autorem se může bez formalit stát každý a také s činností kdykoli přestat. Dobrovolní editoři a správci dělají velmi důležitou činnost obsahové i gramatické kontroly. V takové rozsáhlé neformální skupině se sice špatně rozhoduje – není například možné snadno něco vymazat, ale přednosti komunitního přístupu zdola s aktivním dobrovolným zapojením od studentů a důchodců po odborníky a univerzitní profesory je doložena výsledky – hledáme tam skoro všichni a převážně jsme spokojeni. Když ne, je na nás, jestli se úroveň poskytovaných informací zlepší.

Petr Dlouhý je z Automatu a patří k celosvětové komunitě vytvářející mapy Open Street Map (openstreetmap.org). Mapová databáze vzniká podobně jako články ve Wikipedii. V Praze je k dispozici i cyklistická mapa (mapaprahounakole.cz) a pro víc měst zelená mapa (zelenamapa.cz, zelenamapaplzne.cz). Zapojení vyžaduje odbornější přístup, protože je třeba zvládnout techniku zápisu údajů. Pro mnoho míst na světě jsou však mapy s více, často i zvláštními, informacemi lepší než z jiných zdrojů.

Dost neformální komunita občanské iniciativy Alternativa zdola se cítí být součástí komunitního hnutí a přeje si příspěvek k jeho rozšíření. ◀
(VE)

AZ ZAŘAZENA NA MAPU SOCIÁLNÍCH INOVÁTORŮ

Mezinárodní organizace Ashoka se rozhodla zařadit Alternativu Zdola do mapy sociálních inovátorů pro její významný společenský přínos.

Alternativa Zdola byla zařazena na základě rozsáhlého spektra rozhovorů s představiteli z oblastí vzdělávání, místního rozvoje, podpory občanské společnosti atd.

Cílem tohoto mapování je zvýšit povědomí odborné i laické veřejnosti o společensky prospěšných iniciativách a lidech, které je vedou či podporují. Naší snahou je také propojovat inovátory z různých sfér a rozšiřovat tak nová a unikátní řešení společenských problémů. ◀

DOBŘÁ ZPRÁVA – KLINIKA ŽIJE!

Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových v únoru oznámil, že objekt bývalé polikliniky v pražské Jeseniově ulici bude bezplatně užívat iniciativa Klinika. Projekt Autonomního sociálního centra Klinika zahrnuje širokou škálu aktivit od vaření, přes kurzy, zahradničení až po Lidovou žižkovskou univerzitu. Mrkněte a posuďte sami: <http://451.cz/projekt.pdf> ◀

SPAS: SITUACE A PERSPEKTIVY ŘECKA OČIMA ŘEKŮ

Seminář o situaci Řecka vzhledem k napjatému vyjednávání Syrize s představiteli tzv. Troiky a především s Německem, vzbudil velký zájem. Zasedací místnost Domu odborových svazů byla zcela plná a řada později příchozích musela stát.

Vystoupili hned tři zástupci řecké komunity v ČR: Stathis Amoutzas z Česko-řecké obchodní komory, Manolis Klontzas, archeolog, a Kostas Tsivos z Ústavu řeckých a latinských studií, Univerzity Karlovy.

Hlavním tématem bylo, v jaké ekonomické a sociální situaci je Řecko, co může Syriza prosadit. Diskusi neuniklo ani postavení Komunistické strany Řecka, která koalici se Syrizou odmítla a celkově se staví negativně k celému evropskému integračnímu projektu. Všichni řečtí vystupující se k dalšímu vývoji stavěli se skepticismem jak kvůli neobvyklé složitosti situace, tak pro nepravděpodobnost souhlasu představitelů finančního světa – věřitelů a představitelů eurozóny se skutečně zásadními změnami, které byly podstatou volebního programu a předvolebních slibů Syrize.

Vývoj je velmi dynamický, protože ve chvíli, kdy píšeme tyto řádky, Syriza předkládá seznam reforem, které mají věřitelům a představitelům eurozóny umožnit souhlas s prodloužením o 4 měsíce programu dosavadní podpory Řecku. Různé názory na to, jak dále postupovat, se objevují i uvnitř koalice Syriza. Je tedy otázkou, zda se Syrize, budou-li nejbližší jednání úspěšná, podaří využít oněch čtyř měsíců k rozpracování více variant postupu, a to případně včetně zavedení možné paralelní měny, jak o ní psal i ministr financí Varoufakis, či dokonce odchodu z Eurozóny, který prosazují někteří členové Syrize. ◀

(Reakce na lednové číslo Zpravodaje)

Děkuji za zasílání zpravodaje. Tentokrát mne v mnoha směrech velmi inspiroval. Nemohu si ale odpustit vážnou připomínku: než to „pustíte z ruky“, dejte někomu čas na to, aby to přečetl a odstranil překlepy, které jsou už takového rázu, že se text stává nesrozumitelným.

S pozdravem
Josef Špaček

Odpověď redakce: Každé vydání Zpravodaje editor několikrát čte, a počet překlepů omezuje na minimum. Přesto nelze vyloučit, že sem tam něco unikne – to se běžně stává i v profesionálních médiích.

Dobrý den,

Děkuji, právě jsem si přečetl článek našeho top intelektuála Dr. B. Cveka uveřejněného v BL: <http://www.blisty.cz/art/76378.html>. Obávám se, že má pravdu. Musíme se probrat a v případě aliance Babiš-Kalousek-Fiala minimálně vyjít do ulic

zdraví
Jaroslav Polák

Dobrý den,

domnívám se, že v současné situaci je pro pozitivní vývoj možná pouze transformace společnosti nikoliv revoluce. Domnívám se též, že v době krizí mají právě výhodu malé země před velkými (přehlednost a možnost rychlých korekcí) za předpokladu „opravdové vůle“ věci řešit, která stále zoufale chybí.

Největším problémem dnešní politiky je dle mého názoru „pokrytectví“ tj. mnoho šumu kolem zástupných problémů (otvírací doba supermarketů místo problému – zvyšujícího se počtu dětí bez obědů, lidí v ohrožení, závislosti,..) a předstírání snahy problém řešit, přičemž dojde maximálně ke kosmetické změně, aniž by se řešil problém beze zbytku = tj. řešení bez vyřešení (což představuje ztrátu času, peněz energie, znechucení)

Vláda, která opravdu chce zlepšit kvalitu struktur musí začít sama u sebe, což ani tato

vláda neudělala. Tj. rekonstrukce posl. sněmovny a její práce (včetně počtu poslanců, kumulace funkcí apod.), ministerstev, atd.

Příčinou tohoto stavu v ČR je velikosti neadekvátní počet institucí, úřadů, a dalších jednotek majících na starosti tentýž problém tj. mnohokolejnost a mlžení, příliš mnoho kancelářských úředníků (tj. neefektivní využívání IT a neznalost praxe ve spojení s nezodpovědností za kvalitu práce).

ČR, obecně zvyklá vymluvit se na „nepřítele“, nemá patřičnou iniciativní aktivitu (spíše vyčkávání, vyhánění, napodobování). To je současný stav.

Změnu vidím:

– v nové kosmopolitnější generaci, znající (ne jako turista) filosofie jiných zemí, hlavně v přístupu k řešení. Většího zapojení VŠ do řešení určitých oblastí např. (modulovou kostru efektivního IT systému st. správy by myslím studenti MatFyz (kombinatorika) zvládli). Což přinese objektivně logické kostry řešení. Ale i architektura, právo...

– větší samostatnosti obcí a krajů (tj. zdravá konkurence s větší kontrolou a spoluúčastí obyvatel) a tím tlak na vyšší složky v podstatě AZ

S pozdravem Miroslava Frymlová.

Dobrý den.

Pokusím se o konstruktivní kritiku prvních dvou článků.

1. V článku „Zamyšlení nad základními příčinami současného ohrožení evropské civilizace“, zdůrazněného připomínkou islámského terorizmu, se dostáváte jen k soukromému vlastnictví. Přitom skutečná příčina akutního ohrožení evropské civilizace spočívá v demografickém problému. Závěr. článek se zabývá jen zástupným, nikoliv hlavním problémem ohrožení evropské civilizace.

2. Článek propagující knihu „Přelom – od Velké recese k Velké transformaci“ je kritikou kapitalismu a finančních trhů. Ten zásadní problém akutního ohrožení civilizace ale zůstává skryt přímo v ekonomii! Ekonomii, která má jen finanční rozměr. Ekonom proto nemůže ani vzdáleně pochopit co se děje s naším světem, protože si všímá jen peněz a jejich toků.

Ekonomie jako určující obor řízení státu, resp. státních financí (viz např. A. Babiš a

jeho řízení státu jako firmy) dnes produkuje:

- Na jedné straně zbytečný deficit státní pokladny ve výši 100 miliard korun ročně.
- Na straně druhé, což je ještě horší, v průměru posledních 20 let ekonomie, resp. ekonomy špatně nastavené zákony, vyprodukovaly 1 000 000 dětí nenarozených do vyrovnané populační bilance.

Důkazy? Najdete je v přednáškách.

Sociálně ekonomická hlediska podpory rodin

<http://slideplayer.cz/slide/2628016/>

Sociálně ekonomický audit vyspělého sociálního státu.

<http://slideplayer.cz/slide/2825793/>

V té první se zabývám zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Zákon z dílny ekonomů je ukázkou netransparentního toku stovek miliard korun ročně. Co je ale daleko horší, uvedený zákon byl v Česku spouštěčem akutní demografické krize.

Druhá přednáška obsahuje kromě shrnutí daňového problému v kontextu s demografickým problémem rozbor dalšího klíčového fenoménu a tím jsou reformy sociálního státu. Poukazuje, na základě skutečných finančních toků, na extrémní nespravedlnost skrytou v I. důchodovém pilíři.

S pozdravem

Ivo Patta

Dobrý den.

Ještě dovětek. Dnes v TV – Událostech a komentářích – vystoupil sociolog Ivo Možný při příležitosti dne rodiny. Podle něj budoucnost výchovy dětí spočívá na matce a sociálce. Vysloveně z výchovy dětí, a tím de facto z rodiny, odstranil otce dětí. Prof. Možný to nijak nezdůvodnil, řekl to jako informaci se kterou máme prostě počítat.

Osobně mne to nešokovalo, protože již před lety jsem se potýkal s tím, že narození dítěte je prezentováno jako sociální událost (Prof. Igor Tomeš). V seriálu článků „Dítě na okraji společnosti jsem hned v prvním článku nazvaném „Sociologové a dítě“, výrazně napsal větu: Sociologové dítě vůbec nevidí.

Více na adrese: <http://sociologie.netstranky.cz/>

S pozdravem

Ivo Patta

Zpravodaj AZ

(únor 2015)

Odpovědný

redaktor

Karel Růžička

Grafický design a sazba

Michal Černý

Do tohoto čísla

přispěli:

Karel Růžička, Kateřina Vojtíšková,
Ilona Švihlíková, Marie Neudorfová,
Václav Exner, Libuše Staňková

Zdroj fotografií

www.freeimages.com

Svoje připomínky, názory,
komentáře, prosím pošlete na
tuto e-mailovou adresu:

zpravodaj-az@seznam.cz

KONTAKTY

Web: www.alternativazdola.cz
E-mail: info@alternativazdola.cz
Facebook: www.facebook.com/alternativa.zdola
YouTube: kanál AlternativaZdola
Zpravodaj: zpravodaj-az@seznam.cz